

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. december 14.¹

C-684/22–C-686/22. sz. egyesített ügyek

S. Ö.
kontra
Stadt Duisburg (C-684/22)
és
N. Ö.,
M. Ö.
kontra
Stadt Wuppertal (C-685/22)
és
M. S.,
S. S.
kontra
Stadt Krefeld (C-686/22)

(a Verwaltungsgericht Düsseldorf [düsseldorfi közigazgatási bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Uniós polgárság – EUMSZ 20. cikk – Tagállami állampolgárság és harmadik országbeli állampolgárság – Harmadik ország állampolgárságának megszerzése – A tagállami állampolgárság és az uniós polgárság törvény erejénél fogva történő elvesztése – A következmények egyedi vizsgálata – Az állampolgárság megtartására irányuló korábbi kérelem”

I. Bevezetés

1. Mennyiben egyeztethető össze az EUMSZ 20. cikkel az állampolgárságra vonatkozó tagállami szabályozás, amely előírja, hogy a tagállam állampolgárai elveszítik állampolgárságukat, ha önkéntesen külföldi állampolgárságot szereznek, kivéve ha e megszerzést megelőzően állampolgárságuk megtartására vonatkozó engedélyt kértek és kaptak?

¹ Eredeti nyelv: francia.

2. Lényegében ez az a jelen ügyekben felmerülő jogi probléma, amely a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság, Németország) által a német állampolgárság elvesztésével kapcsolatos jogviták keretében előzetes döntéshozatalra előterjesztett két kérdés tárgyát képezi.

3. A Bíróságnak a jelen ügyben ismét arról kell határoznia, hogy az állampolgárság megszűnésének nemzeti rendszere összeegyeztethető-e az uniós joggal. Ezek az ügyek ugyanis a Rottmann ítélet,² a Tjebbes és társai ítélet,³ a Wiener Landesregierung (Honosítási biztosíték visszavonása) ítélet⁴ és az Udlændinge- og Integrationsministeriet (Dán állampolgárság elvesztése) ítéletet⁵ követő ítélkezési gyakorlat keretébe illeszkednek.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

4. Az EUMSZ 20. cikk (1) bekezdése létrehozza az uniós polgárságot, és azt írja elő, hogy uniós polgár mindenki, „aki valamely tagállam állampolgára”.

B. A német jog

5. A 2000. január 1-jétől hatályos és az alapjogvitákra alkalmazandó Staatsangehörkeitsgesetz⁶ (az állampolgárságról szóló törvény, a továbbiakban: StAG) 25. §-a a következőket írja elő:

„(1) A német állampolgár a külföldi állampolgárság megszerzésével elveszíti állampolgárságát, ha a megszerzés az ő vagy törvényes képviselője kérelmére történik, de a képviselt személy csak akkor veszíti el állampolgárságát, ha fennállnak azok a feltételek, amelyek mellett a 19. § szerint az elbocsátás kérelmezhető. Az első mondat szerinti elvesztés nem következik be, ha a német állampolgár az Európai Unió egy másik tagállamának, Svájcnak vagy olyan államnak az állampolgárságát szerzi meg, amellyel a Németországi Szövetségi Köztársaság a 12. § (3) bekezdése szerinti nemzetközi szerződést kötött.

(2) Nem veszíti el állampolgárságát az, aki a külföldi állampolgárság megszerzése előtt megkapta az illetékes hatóság írásbeli engedélyét az állampolgársága megtartására. [...]. Az első mondat szerinti kérelemről való döntés során mind a közérdek, mind a magánérdek körébe tartozó szempontokat mérlegelni kell. Olyan kérelmező esetében, akinek szokásos tartózkodási helye külföldön van, figyelembe kell venni különösen azt, hogy valószínűsíteni tudja-e a Németországhoz való kötődésének fennmaradását.”

² 2010. március 2-i ítélet (C-135/08, a továbbiakban: Rottmann ítélet, EU:C:2010:104).

³ 2019. március 12-i ítélet (C-221/17, a továbbiakban: Tjebbes és társai ítélet, EU:C:2019:189).

⁴ 2022. január 18-i ítélet (C-118/20, a továbbiakban: Wiener Landesregierung ítélet, EU:C:2022:34).

⁵ 2023. szeptember 5-i ítélet (C-689/21, a továbbiakban: Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, EU:C:2023:626).

⁶ Az egységes szerkezetbe foglalt 1999. július 15-i változatban (*Bundesgesetzblatt*, III. rész, 102-1. szám, módosította a Gesetz zur Reform des Staatsangehörkeitsrechts [az állampolgársági jog reformjáról szóló törvény] 1. §-ának (7) bekezdése) (BGBl. I, 161. o.).

III. Az alapeljárások tényállásai

6. Az alapeljárásoknak az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból következő tényállásai a következőképpen foglalhatók össze.

7. A C-684/22. sz. ügy alapeljárásának felperese, S. Ö., aki 1966-ban Törökországban született, 1990-ben lépett be Németországba. Nős és három gyermek apja. 1999. május 10-én honosítással szerzett német állampolgárságot, és 1999. szeptember 13-án elbocsátották a török állampolgárság kötelékéből.

8. S. Ö. 2018. május 25-én a fiára vonatkozó úti okmány iránti kérelmével összefüggésben közölte, hogy 1999. november 12-én visszaállították a török állampolgárságát. E tekintetben benyújtotta a török belügyminisztérium 2019. február 27-i igazolását, valamint a 2018. november 6-i anyakönyvi kivonatot, amely igazolja, hogy 1999. szeptember 13-án kérte a török állampolgárság visszaállítását, és azt a minisztertanács 1999. november 12-i határozatával visszaállították.

9. Miután a német hatóságok komoly kétségeiket fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy S. Ö. fia német állampolgár-e, S. Ö. 2019. április 25-én azt kérte S. város honosítási hatóságától, hogy állítson ki számára állampolgársági bizonyítványt annak érdekében, hogy alátámassza német állampolgársága megtartását. Ezt követően Duisburg város (Németország) illetékességi területére költözött.

10. A C-685/22. sz. ügy alapeljárásának felperesei, M. Ö. és N.Ö., akik házaspárt alkotnak, és 1959-ben, illetve 1970-ben születtek, 1974-ben léptek be Németországba. 1999. augusztus 27-én honosítással szereztek meg a német állampolgárságot, és 1999. szeptember 2-án elbocsátották őket a török állampolgárság kötelékéből.

11. 2005. szeptember 1-jén a Wuppertal város (Németország) szolgálataival folytatott megbeszélés keretében M. Ö. és N. Ö. bejelentette, hogy 2000. november 24-én ismét török állampolgárságot szereztek. E tekintetben benyújtották az e-i török főkonzulátus 2005. augusztus 31-i igazolását, amely szerint 1999. szeptember 2-án kérelmezték a török állampolgárság visszaállítását, és azt a minisztertanács 2000. november 24-i határozatával visszaállították. A felperesek a 2016. december 1-jén kelt levelükben benyújtották Wuppertal városnak a török anyakönyvi kivonatot, amely szerint a török állampolgárság visszaállítása már megtörtént a minisztertanács 1999. november 1-jei határozata alapján.

12. 2020 augusztusában Wuppertal városa arról tájékoztatta M. Ö.-t és N. Ö.-t, hogy mivel fennáll a kellő valószínűsége annak, hogy az anyakönyvi kivonaton szereplő dátum manipulált, a kivonatok a török állampolgárság visszaállításán túl nincs bizonyító ereje.

13. A C-686/22. sz. ügy alapeljárásának felperesei, M. S. és S. S., akik házaspárt alkotnak, és 1965-ben, illetve 1971-ben születtek, 1981-ben, illetve 1989-ben léptek be Németországba. 1999. június 10-én honosítással szereztek meg a német állampolgárságot, és ezt követően elbocsátották őket a török állampolgárság kötelékéből.

14. M. S. és S. S., amikor török állampolgárságuk visszavonását kérték annak érdekében, hogy megfeleljenek a német honosítás egyik feltételének, egyidejűleg kérték a török hatóságoktól, hogy állítsák vissza a török állampolgárságukat, miután megkapták a német állampolgárságot. Az akkoriban hatályos német jogszabályok alapján tájékoztatták őket arról, hogy visszaállíthatják a

török állampolgárságot anélkül, hogy emiatt elveszítenék német állampolgárságukat. E tekintetben benyújtották a török anyakönyvi kivonatot, amely szerint a felperesek 1999. augusztus 9-én a minisztertanács határozata alapján visszaállították a török állampolgárságukat.

15. 2017. december 19-én M. S. és S. S. annak megállapítását kérte Krefeld városától (Németország), hogy német állampolgársággal rendelkeznek. Bár Krefeld város 2018. augusztus 24-én még kiállította számukra az állampolgársági bizonyítványt, újraindította az eljárást, mert a török anyakönyvi kivonatról hiányzott a minisztertanácsi határozat egyik száma.

16. Az alapeljárás alperesei hatósági határozatok⁷ útján megállapították, hogy S. Ö., M. Ö., N. Ö., M. S. és S. S. (a továbbiakban: az alapeljárás felperesei) német állampolgársága az StAG 30. §-ának (1) bekezdése alapján már nem áll fenn.⁸ Úgy ítélték meg ugyanis, hogy a török állampolgárság visszaállítására 2000. január 1. után került sor és az a német állampolgárság automatikus elvesztésével járt, az StAG 17. §-a (1) bekezdése 2. pontjának, illetve 25. §-a (1) bekezdése első mondatának megfelelően. Nem ez lett volna a helyzet, ha e visszaállításra 1999. december 31. előtt került volna sor, mivel az 1913. július 22-i Reichs – und Staatsangehörigkeitsgesetz (az állampolgárságról szóló törvény) (a továbbiakban: RuStAG)⁹ 25. §-a (1) bekezdésének korábban alkalmazandó első mondata azt írta elő, hogy a német állampolgárság csak a külföldön élő német állampolgárok esetében szűnik meg. Az alapeljárás felperesei azonban nem bizonyították, hogy 2000. január 1. előtt állították vissza a török állampolgárságukat.

17. Az alapeljárás felperesei ekkor keresetet indítottak e hatósági határozatokkal szemben a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság), azaz a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

IV. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

18. Három előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy az StAG 2000. január 1. óta hatályos 25. §-a alkalmazandó az alapeljárás felpereseire, mivel a törvény új változatának hatálybalépését követően újból megszerezték a török állampolgárságot. E bíróság megállapítja, hogy az anyakönyvi kivonatok, amelyeket a felperesek annak bizonyítása érdekében nyújtottak be, hogy nem ez a helyzet áll fenn, semmilyen bizonyító erővel nem bírnak. Megjegyzi továbbá, hogy az alapeljárás felperesei nem kérték az StAG 25.-§-a (2) bekezdésének első mondata alapján a német állampolgárság megtartásának engedélyezését, mielőtt ismét török állampolgárságot szereztek volna.

19. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint az StAG 25. §-a (1) bekezdésének első mondata összeegyeztethető az uniós joggal, mivel az érintett személy e cikk (2) bekezdésének első mondata alapján kérelmet nyújthat be a német állampolgárság megtartásának engedélyezése iránt; ezen eljárás keretében kifejezetten előírják az állampolgárság elvesztése által az érintett személy helyzetére gyakorolt következmények egyedi vizsgálatát.

⁷ A három alapügyben érintett városok által 2019. szeptember 13-án, 2021. február 24-én és 2021. február 12-én hozott határozatok.

⁸ Az StAG 30. §-ának (1) bekezdése értelmében: „[a] német állampolgárság meglétét vagy hiányát az állampolgársági hatóság kérelemre, jogos érdek valószínűsítése esetén állapítja meg. Az állampolgárság megállapítása minden olyan ügyben kötelező, amelyben a német állampolgárság megléte vagy hiánya jogilag releváns. Közérdek fennállása esetén a megállapítás hivatalból is történhet.”

⁹ RGBL., 583. o.

20. A kérdést előterjesztő bíróságnak mindazonáltal kétségei vannak az uniós joggal fennálló ezen összeegyeztethetőséget illetően. Megjegyzi ugyanis, hogy abban az esetben, ha az StAG 25. §-ának (2) bekezdése szerinti, az állampolgárság megtartására vonatkozó előzetes engedélyezési eljárás (a továbbiakban: előzetes engedélyezési eljárás) nem indul meg, e rendelkezésből az következik, hogy az állampolgárság elvesztése, és ennél fogva az uniós polgárság elvesztése automatikusan, egyedi vizsgálat nélkül történik azon személyek esetében, akik nem rendelkeznek más tagállam állampolgárságával. E bíróság pontosítja, hogy a német jog egyáltalán nem teszi lehetővé a német állampolgárság elvesztését követően e jog elvesztése következményeinek járulékos vizsgálatát. Ilyen esetben az érintett személyek számára a német állampolgárságnak a visszamenőleges hatály nélkül történő megszerzésére az egyetlen eszköz az, ha új honosítási kérelmet nyújtanak be.

21. Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság – megjegyezve, hogy az StAG 25. §-a (2) bekezdésének szövege értelmében az állampolgárság megőrzésének engedélyezése iránti kérelem lehetőséget nyújt a Bíróság által értelmezett uniós jog követelményeinek figyelembevételére, mivel a köz- és magánérdekeket az ilyen kérelemről való döntés során ezek figyelembevételével kell mérlegelni – rámutat, hogy a gyakorlatban ugyanakkor az uniós polgár jogállásának elvesztéséből eredő következmények a közigazgatási hatóságok által és a nemzeti ítélkezési gyakorlatban nem kerülnek vizsgálatra. Az állampolgárság megőrzését ugyanis csak akkor engedélyezik, ha a német állampolgárság megtartása mellett különleges érdek fűződik a külföldi állampolgárság megszerzéséhez.

22. E körülmények között a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság, Németország) a Bírósághoz 2022. november 8-án érkezett, 2022. november 3-i határozataival úgy határozott, hogy a három alapügyben felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Ellentétes-e az EUMSZ 20. cikkel az olyan szabály, amely előírja, hogy valamely harmadik állam állampolgárságának (nem kedvezményes) önkéntes megszerzése esetén a tagállam állampolgársága, és ebből következően az uniós polgárság a törvény erejénél fogva megszűnik, ha az elvesztés következményeit csak akkor vizsgálják, ha az érintett külföldi előzőleg kérelmet nyújtott be a német állampolgárság megtartásának engedélyezése iránt, és e kérelem kedvező elbírálásban részesült a külföldi állampolgárság megszerzését megelőzően?
- 2) Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges: úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 20. cikket, hogy a német állampolgárság megtartására vonatkozó engedély megadására irányuló eljárás során nem lehet olyan feltételeket előírni, amelyek végeredményben ahhoz vezetnek, hogy az érintett személy és családja egyedi helyzetének a vizsgálatára az uniós polgárság elvesztésének következményeire tekintettel nem vagy nem kellő figyelemmel kerül sor?”

23. A 2022. december 7-i határozattal az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítették a C-684/22–C-686/22. sz. ügyeket.

24. A C-686/22. sz. ügyben az alapeljárás felperesei, Krefeld városa, a német és az észti kormány, valamint az Európai Bizottság, a C-684/22. és a C-685/22. sz. ügyekben pedig ugyanezen kormányok, valamint a Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket. A Bíróság úgy határozott, hogy a jelen ügyekben nem tart tárgyalást.

V. Elemzés

25. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyát képező, együttesen vizsgálandó két kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 20. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely előírja, hogy a harmadik ország állampolgárságának önkéntes megszerzése esetén az állampolgárai a törvény erejénél fogva elveszítik e tagállam állampolgárságát, ami azon személyek esetében, akik nem valamely másik tagállam állampolgárai, az uniós polgári jogállás és az ahhoz kapcsolódó jogok elvesztését eredményezi, kivéve, ha az érdekeltek a harmadik ország állampolgárságának megszerzése előtt engedélyt kapnak ezen állampolgárság megtartására, azzal, hogy az illetékes nemzeti hatóságok az ilyen engedély iránti kérelem vizsgálata keretében elvégzik az érintettek helyzetének egyedi vizsgálatát, mérlegelve a tagállami állampolgárság megtartásához fűződő köz- és magánérdekeket.

26. Annak érdekében, hogy e kérdésre hasznos választ lehessen adni, előzetesen ki kell emelni néhány, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatok értelmezése során nem vitatott elemet.

27. Először is, ami az alapeljárás felpereseinek helyzetét illeti, a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy e felperesek a 70-es, 80-as és 90-es években léptek be Németország területére, és azóta ott tartózkodnak. 1999-ben honosítás útján megszerezték a német állampolgárságot, lemondva a török állampolgárságról, amelyet ezt követően visszavontak tőlük. Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, az alapeljárás felperesei, akik az akkor hatályos német szabályozás alapján azt a helytálló tanácsot kapták, hogy a német állampolgárság elvesztése nélkül visszaállíthatják a török állampolgárságot, önkéntesen kérték a török állampolgárság visszaállítását ezen állampolgárság visszavonásának időpontjában. Több évvel később az illetékes hatóságok megállapították, hogy az alapeljárás felperesei visszaállították a török állampolgárságot, miután erre irányuló kérelmet nyújtottak be, és hogy ebből következően a 2000. január 1. óta hatályos német szabályozásnak megfelelően a törvény erejénél fogva elvesztették német állampolgárságukat, és ezáltal uniós polgár jogállásukat.¹⁰ Ezenkívül, mivel e szabályozásnak megfelelően az alapeljárás felperesei a török állampolgárság visszaállítása előtt nem kérték és nem is szerezték be az illetékes hatóságok engedélyét a német állampolgárság megtartásához, nem részesülhettek az e kérelem összefüggésében előírt egyedi vizsgálatban, amelynek során mérlegelik a német állampolgárság megtartásához fűződő köz- és magánérdekeket.

28. Másodszor, ami a szóban forgó szabályozást illeti, a kérdést előterjesztő bíróság először is megjegyzi, hogy az StAG 2000. január 1. óta hatályos 25. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy a német állampolgár elveszíti állampolgárságát, ha külföldi állampolgárságot szerez, amennyiben annak megszerzésére a kérelmére kerül sor. Mindazonáltal e cikk (2) bekezdése értelmében ezen állampolgár megtarthatja állampolgárságát, ha a külföldi állampolgárság megszerzését megelőzően kérelmére az illetékes hatóság erre vonatkozó írásbeli engedélyt adott. E rendelkezés azt is előírja, hogy a kérelemről való döntés során mérlegelni kell a köz- és magánérdekeket.

29. Ezt követően e bíróság kifejti, hogy mind a német állampolgárságnak az alapeljárás felperesei általi, honosítás útján történő megszerzésére, mind pedig a török állampolgárság visszaállítása iránti kérelmük benyújtására 2000. január 1., vagyis az StAG 25. §-ának hatálybalépése *előtt* került

¹⁰ A teljesség kedvéért szeretném jelezni, hogy a jogtudományi szerzők kifejtik, hogy a RuStAG e reformja a *ius soli* elemeit vezette be, és megkönnyítette a német állampolgárság megszerzését a Németországban lakóhellyel rendelkezők és különösen az e tagállamban született gyermekeik számára. E szerzők kifejtik, hogy e jogszabály hatálybalépése óta 2004-ben, 2007-ben, 2009-ben, 2014-ben és 2019-ben módosításokat hajtottak végre. Lásd többek között Farahat, A., és Hailbronner, K., *Report on Citizenship Law: Germany*, RSCAS/GLOBALCIT-CR 2020/5, European University Institute, Country Report 2020/05, 2020. március, 33. o.

sor.¹¹ Pontosítja, hogy e rendelkezés alkalmazandó rájuk, mivel ezen időpont *után* állították vissza török állampolgárságukat, kifejtve, hogy az általuk annak bizonyítása érdekében benyújtott dokumentumok, hogy nem ez a helyzet, nem rendelkeznek bizonyító erővel.¹²

30. Végül a kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy az alapeljárás felperesei nem nyújtottak be kérelmet – tehát engedélyt sem kaptak – az állampolgárság megtartására a török állampolgárság visszaállítása előtt, az StAG 25. §-ának (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően. Következésképpen a német állampolgárságuk, és ennél fogva az uniós polgár jogállásuk elvesztése *automatikusan* következett be, anélkül hogy lehetőségük lett volna helyzetük egyedi vizsgálatára.

31. Ez a jogi probléma áll a jelen ügyek középpontjában, és ezzel foglalkozom a jelen indítványban. A következőkben nagyvonalakban emlékeztetek a Bíróságnak az uniós polgári jogállás elvesztésére vonatkozó ítélkezési gyakorlatára, valamint az abból következő elvekre (A. rész), amelyeket a jelen ügyekben alkalmazni kell (B. rész).

A. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából eredő elvekről

1. A Rottmann ítélettől a Tjebbes és társai ítéleten át a Wiener Landesregierung ítéletig

32. Az Udlændinge- og Integrationsministeriet ügyre vonatkozó indítványomban hangsúlyoztam, hogy az általam elemzett ítélkezési gyakorlatból következő, a Rottmann ítéletből, a Tjebbes és társai ítéletből, valamint a Wiener Landesregierung ítéletből eredő vezérfonal lényegében két ítélkezési gyakorlatbeli elvből áll.¹³

33. Az első elv szerint, bár az „állampolgárság megszerzése és elvesztése feltételeinek” meghatározása az egyes tagállamok hatáskörébe tartozik, e hatáskört az uniós jog tiszteletben tartásával kell gyakorolni.¹⁴ Ezen, a Micheletti és társai ítéletben¹⁵ kimondott, majd a Rottmann ítéletben¹⁶ pontosított és megerősített elvet illetően különbséget kell tenni a tagállamok e kizárólagos hatáskörének fennállása és annak az uniós jogrend tiszteletben tartása mellett történő *gyakorlása* között.

¹¹ A német állampolgárság megszerzésére tehát a RuStAG 1999. december 31-ig hatályos 25. §-a (1) bekezdésének első mondata alapján került sor, amely az „Inlandsklausel” (a továbbiakban: az ország területére vonatkozó feltétel) rögzítette, amely szerint a német állampolgárság elvesztése csak akkor következik be, ha az érintett német állampolgár „nem rendelkezik lakóhellyel vagy állandó lakóhellyel az ország területén”. Ezt a feltételt az StAG 25. §-ából törölték. A Bizottság az észrevételeiben hivatkozik az állampolgársági jog reformjáról szóló, 1999. július 15-i törvénytervezethez fűzött indoklásra (a német Bundestag 1999. március 16-i 14/533. sz. („Drucksache”) dokumentuma, 15. o.), amely szerint „[a]z ország területére vonatkozó feltétel” gyakran használják fel a honosítás során többes állampolgárság elkerülése elvének megkerülésére: a honosítás előtt elhagyott külföldi állampolgárságot a honosítást követően szankció nélkül visszaállítják. Az „ország területére vonatkozó feltétel” elhagyása megszünteti a visszaélés e lehetőségét. Lásd e tekintetben többek között: McFadden, S.W., „German Citizenship Law and the Turkish diaspora”, *German Law Journal*, 2019, 20. sz., 72. o., és különösen 74–78. o.; Falcke, S. és Vink, M., „Closing a backdoor to Dual Citizenship: The German Citizenship Law Reform of 2000 and the abolishment of the »Domestic Clause«” *Frontiers in Sociology*, 2020, 5. kötet, 1. o., különösen 3–5. o. és Bouche, N., „La réforme de 1999 du droit allemand de la nationalité”, *Revue internationale de droit comparé*, 2002., 54(4) kötet, 1035. o.

¹² Lásd a jelen indítvány 18. pontját.

¹³ C-689/21, EU:C:2023:53. A tömörség kedvéért ezen ítélkezési gyakorlat ismertetése kapcsán pusztán utalok ezen indítvány 29–43. pontjára.

¹⁴ Lásd ebben az értelemben: Rottmann ítélet, 45. pont, Tjebbes és társai ítélet, 32. pont; Wiener Landesregierung ítélet, 37. és 51. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Az uniós jog egyik alapelveinek alkalmazásáról van ugyanis szó az uniós polgárság területén. Lásd még e tekintetben a Rottmann ítélet 41. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

¹⁵ 1992. július 7-i ítélet (C-369/90, EU:C:1992:295, 10. pont).

¹⁶ 41., 42. és 45. pont.

34. Ezenkívül az említett hatáskört a Bíróság soha nem kérdőjelezte meg, és „az [uniós] jog önmagában [nem] az állampolgárság (következésképpen pedig az uniós polgárság) megszerzését és elvesztését szabályozza, hanem azt, hogy az állampolgárság megszerzésére és elvesztésére vonatkozó feltételeknek összeegyeztethetőknek kell lenniük a[z uniós] szabályokkal, és tiszteletben kell tartaniuk az uniós polgárok jogait”.¹⁷ Ily módon az, hogy valamely kérdés a tagállamok hatáskörébe tartozik, nem akadályozza meg, hogy az uniós jog hatálya alá tartozó helyzetekben a vonatkozó nemzeti szabályoknak ez utóbbit tiszteletben kell tartaniuk.¹⁸ Az EUMSZ 20. cikket ugyanis nem lehet a hatékony érvényesülésétől megfosztani, és ennél fogva az általa az uniós polgároknak biztosított jogokat az uniós jogba, és különösen a Bíróság ítélkezési gyakorlatában e területen kialakított elvekbe ütköző tagállami rendelkezés elfogadása nem sértheti.¹⁹

35. A második elv, amelyet a Bíróság a Rottmann ítéletben állapított meg,²⁰ majd a későbbi ítélkezési gyakorlatában megerősített, az, hogy uniós polgárok esetén a tagállamok hatáskörének gyakorlása, amennyiben az az uniós jogrend által biztosított és védett jogokat érinti, bírósági felülvizsgálat tárgyát képezheti az uniós jogra és különösen az arányosság elvére tekintettel.²¹ Másként fogalmazva, az uniós polgári jogállás elvesztését előíró nemzeti szabályozás tehát csak jogszerű indokok alapján és ezen elv tiszteletben tartásával felelhet meg az uniós jognak. Az ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy az arányosság elvének tiszteletben tartásával összefüggésben több tényezőt kell figyelembe venni. Először is azon következmények egyedi vizsgálatának kötelezettségét, amelyeket az uniós polgári jogállás elvesztése az érintett személyre és adott esetben családtagjaira nézve a valamennyi uniós polgárt megillető jogok elvesztése tekintetében jelent;²² továbbá e következményeknek az Európai Unió Alapjogi Chartájában²³ (a továbbiakban: Charta) biztosított alapvető jogokkal való összhangjára vonatkozó követelményt, és végül az állampolgárságnak az uniós polgári jogállás elvesztésével járó, a törvény erejénél fogva történő elvesztése esetén azon kötelezettséget, hogy járulékosan meg kell vizsgálni az e jogvesztéssel járó következmények arányosságát, és adott esetben lehetővé kell tenni az érintett személy számára, hogy megtartsa állampolgárságát, vagy azt *ex tunc* hatállyal visszaállítsa.²⁴

36. Ami különösen ez utóbbi elemet illeti, az Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet számomra különösen relevánsnak tűnik, mivel ez volt az első alkalom, hogy a Bíróság határozott arról a határidőről, amelyen belül a valamely tagállam állampolgárságának megtartása vagy visszaállítása iránti kérelem benyújtható.

¹⁷ Lásd: Poiares Maduro főtanácsnok Rottmann ügyre vonatkozó indítványa (C-135/08, EU:C:2009:588, 23., 24. és 26. pont). Következésképpen e főtanácsnok szerint ebből az elvből sem az a következtetés nem vonható le, hogy teljességgel lehetetlen az állampolgárságot visszavonni, amennyiben az az uniós polgárság elvesztését vonná maga után, sem az nem állapítható meg, hogy a valamely tagállam állampolgárságának megszerzésére és elvesztésére vonatkozó feltételek az uniós jogi felülvizsgálat körén kívül esnek.

¹⁸ Rottmann ítélet, 41. pont.

¹⁹ Lásd e tekintetben: Rottmann ítélet, 39., 41–43., 45., 48., 56., 55. és 59. pont; Tjebbes és társai ítélet, 30., 32., 40–42., és 45. pont; Wiener Landesregierung ítélet, 44., 59., 61. és 73. pont.

²⁰ 48., 55. és 56. pont.

²¹ Tjebbes és társai ítélet, 40. pont; Wiener Landesregierung ítélet, 58. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 38. pont.

²² Rottmann ítélet, 55. és 56. pont; Tjebbes és társai ítélet, 41. pont; Wiener Landesregierung ítélet, 59. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 39. pont.

²³ Tjebbes és társai ítélet, 45. pont; Wiener Landesregierung ítélet, 61. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 55. pont.

²⁴ Tjebbes és társai ítélet, 42. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 40. pont.

2. Az Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet

37. Az Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet²⁵ alapjául szolgáló ügyben egy dán bíróság azt kívánta megtudni, hogy az állampolgárságra vonatkozó nemzeti szabályozás összeegyeztethető-e a Charta 7. cikkével összefüggésben értelmezett EUMSZ 20. cikkel.

38. Ítéletében a Bíróság megerősítette korábbi ítélkezési gyakorlatát. Ily módon hangsúlyozta, hogy amennyiben valamely tagállam állampolgárságának elvesztése a törvény erejénél fogva megvége egy adott életkorban, és az uniós polgári jogállás, valamint az ahhoz kapcsolódó jogok elvesztését eredményezi, az illetékes nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak módjukban kell, hogy álljon, hogy az uniós jogra tekintettel megvizsgálják az állampolgárság elvesztésének következményeit, és adott esetben lehetővé tegyék e személy számára az állampolgárságának megtartását vagy *ex tunc* hatályú helyreállítását.²⁶

39. Közelebbről az állampolgárság megtartása vagy visszaállíttatása érdekében történő ilyen vizsgálat iránti kérelem benyújtására nyitva álló határidőt illetően a Bíróság pontosította, hogy az uniós jog által erre vonatkozóan meghatározott pontos határidő hiányában az egyes tagállamok feladata meghatározni azokat az eljárási szabályokat, amelyek célja, hogy biztosítsák a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét, azzal a megkötéssel, hogy e szabályoknak tiszteletben kell tartaniuk a tényleges érvényesülés elvét akként, hogy nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. E tekintetben a tagállamok a jogbiztonság elve alapján előírhatják, hogy az ilyen kérelmet észszerű határidőn belül nyújtsák be az illetékes hatóságokhoz.²⁷

40. Mindazonáltal a Bíróság azt is pontosította, hogy tekintettel azokra a súlyos következményekre, amelyeket valamely tagállam állampolgárságának elvesztése – amennyiben az az uniós polgárság elvesztésével jár – eredményez az uniós polgároknak az EUMSZ 20. cikkből eredő jogainak hatékony gyakorlására nézve, azok a nemzeti szabályok vagy gyakorlatok, amelyek azzal a hatással járhatnak, hogy megakadályozzák az érintett személyt abban, hogy e következmények arányosságának az uniós jogra tekintettel történő vizsgálatát kérje, nem tekinthetők összeegyeztethetőnek a tényleges érvényesülés elvével. Ily módon a Bíróság kimondta, hogy amennyiben e személyt nem tájékoztatták megfelelően az ilyen vizsgálat kérelmezéséhez való jogról és arról a határidőről, amelyen belül ilyen kérelmet kell benyújtania, a kérelmét nem lehet elfogadhatatlannak minősíteni azon az alapon, hogy e határidő lejárt.²⁸

41. Az ítélkezési gyakorlat ezen elveinek fényében kell tehát megvizsgálni az állampolgárságnak az alapügyek tárgyát képező szabályozás által előírt elvesztését, amely az uniós polgári jogállás elvesztését vonja maga után.

²⁵ Emlékeztetőül, az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy egy olyan állampolgár helyzetére vonatkozott, aki egy dán anya és egy amerikai apa Amerikai Egyesült Államokban született gyermeke, és születése óta dán és amerikai kettős állampolgársággal rendelkezik. 22. életévének betöltését követően dán állampolgárságának megtartása iránti kérelmet nyújtott be az Udlændinge- og Integrationsministeriethez (bevándorlási és integrációügyi minisztérium, Dánia). Az illetékes minisztérium határozata arról tájékoztatta, hogy 22 éves korában elveszítette dán állampolgárságát, és állampolgárságának megtartása nem biztosítható, mivel kérelmét ezen életkor betöltését követően nyújtotta be.

²⁶ Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

²⁷ Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 41. és 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

²⁸ Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

B. Az ítélezési gyakorlat elveinek a jelen ügyben történő alkalmazásáról

42. Kiindulásként emlékeztetek arra, hogy a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy az EUMSZ 20. cikk az uniós polgár jogállását biztosítja mindenki számára, aki valamely tagállam állampolgára, azzal a céllal, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen.²⁹ Ez egyrészt azt jelenti, hogy valamely tagállam állampolgárságával való rendelkezés előzetes feltétele az uniós polgári jogállásnak, amelyhez az EUM-Szerződésben előírt valamennyi kötelezettség és jog kapcsolódik,³⁰ másrészt pedig, hogy az alapügyekhez hasonló helyzetekben e jogállás jelenti a kapcsolatot az uniós joghoz.

43. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a török állampolgárságnak az alapeljárás felperesei általi visszaállíttatására az StAG 25. §-ának hatálybalépését követően került sor, ami azzal a következménnyel járt, hogy automatikusan elveszítették német állampolgárságukat, és ennélfogva uniós polgári jogállásukat.³¹

44. Nyilvánvaló tehát, hogy jellegénél és következményeinél fogva az uniós jog hatálya alá tartozik az olyan, egyetlen tagállam állampolgárságával rendelkező uniós polgár részéről valamely tagállam állampolgárságának elvesztése, aki e tagállam állampolgárságának elvesztését követően az EUMSZ 20. cikkben biztosított jogállás, valamint az azzal összefüggő jogok elvesztésével szembesül.³² Így a Bíróság állandó ítélezési gyakorlata szerint a tagállamoknak az állampolgársággal kapcsolatos hatáskörük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot és különösen az arányosság elvét.³³

1. Az StAG 25. §-a által követett közérdekű indok jogszerűségéről

45. Emlékeztetek arra, hogy a Bíróság korábban már kimondta, hogy jogszerű az, hogy valamely tagállam védeni kívánja a közötte és állampolgárai között meglévő, szolidaritáson és hűségen alapuló valamint az állampolgársági jogviszony alapját képező jogok és kötelezettségek kölcsönösségét.³⁴ A Bíróság szerint az állampolgárság megszerzése és elvesztése feltételeinek meghatározására irányuló hatásköre gyakorlása során a tagállam jogosult arra is, hogy abból induljon ki, hogy az állampolgárság a közötte és az állampolgárai közötti tényleges kapcsolat megnyilvánulása, és az ilyen tényleges kapcsolat hiányához vagy megszűnéséhez az állampolgárság elvesztését kapcsolja következményként.³⁵

46. A jelen esetben az StAG 25. §-a (1) bekezdésének megfelelően a német állampolgárok a törvény erejénél fogva elveszítik állampolgárságukat, ha önkéntesen megszerzik valamely harmadik ország állampolgárságát, kivéve, ha a külföldi állampolgárság megszerzését megelőzően engedélyt kapnak állampolgárságuk megtartására.

²⁹ Lásd többek között: 2001. szeptember 20-i Grzelczyk ítélet (C-184/99, EU:C:2001:458, 31. pont); Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat.

³⁰ Az EUMSZ 20. cikk (2) bekezdésének első albekezdése.

³¹ Lásd a jelen indítvány 28–31. pontját.

³² Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat.

³³ Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat.

³⁴ Rottmann ítélet, 51. pont; Tjebbes és társai ítélet, 33. pont; Wiener Landesregierung ítélet, 52. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 31. pont.

³⁵ Tjebbes és társai ítélet, 35. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 32. pont.

47. Megjegyzem, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a jogi háttér ismertetése során az állampolgárságról szóló európai egyezmény³⁶ 7. cikke (1) bekezdésének a) pontjára történő hivatkozáson túl nem fejt ki az StAG 25. §-ának (1) bekezdése által követett közérdekű indokot vagy indokokat. Mivel azonban az említett rendelkezés csak akkor egyeztethető össze az uniós joggal, ha jogszerű közérdekű célt szolgál, azt a német kormány észrevételeinek fényében kell megvizsgálni.

48. Amint arra Krefeld város és e kormány rámutatott, és amint az az állampolgársági jog reformjáról szóló, 1999. július 15-i törvény indokolásából kitűnik, az StAG 25. §-a többek között a többes állampolgárság kizárására irányul.³⁷ A német kormány ezenkívül pontosítja, hogy a Bundesverfassungsgericht (szövetségi alkotmánybíróság, Németország) ítélkezési gyakorlata szerint a jogalkotó azon döntése, hogy fellép a *korlátlan* többes állampolgársággal szemben, nem kifogásolható.³⁸

49. E tekintetben aligha kétséges, hogy az e rendelkezésben előírthoz hasonló szabályozás az állampolgárság megszerzése és elvesztése feltételeinek meghatározására vonatkozó tagállami hatáskör gyakorlásába illeszkedik, és hogy e hatáskör gyakorlása keretében a Németországi Szövetségi Köztársasághoz hasonló tagállam jogszerűen tekintheti úgy, hogy bizonyos esetekben el kell kerülni a több állampolgársággal való rendelkezés hatásait.³⁹

50. E cél jogszerűségét elvi síkon megerősíti az állampolgárságról szóló európai egyezmény 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja, amely szerint a részes állam nem rendelkezhet belső jogában az állampolgárság *ex lege* vagy a részes állam kezdeményezésére történő elvesztéséről, kivéve többek között egy másik állampolgárság *önkéntes megszerzésének* esetét.⁴⁰ Az ezen egyezményhez fűzött magyarázó jelentés szerint az a kérdés, hogy az önkéntesen más állampolgárságot szerző személyek megtarthatják-e korábbi állampolgárságukat, az egyes államok sajátos helyzetétől függ.⁴¹

³⁶ Az Európa Tanács keretében 1997. november 6-án elfogadott és 2000. március 1-jén hatályba lépett, az állampolgárságról szóló európai egyezmény (kihirdette: a 2002. évi III. tv.). Az egyezmény Németországra 2005. szeptember 1-jétől alkalmazandó. A 7. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint „a részes állam nem rendelkezhet belső jogában az állampolgárság *ex lege* vagy a részes állam kezdeményezésére történő elvesztéséről, kivéve az alábbi esetekben: egy másik állampolgárság önkéntes megszerzése”.

³⁷ Ami ezt a célt illeti, bár a többes állampolgárság kivételes jellegű, a jogtudomány hangsúlyozza, hogy a kettős állampolgárságot napjainkban általánosabban elismerik. E szerzők szerint „a gyakorlatban a kettős állampolgárságot elismerő honosítások száma jelentősen nőtt”. Lásd e tekintetben: Farahat, A. és Hailbronner, K., i. m., 9., 18. és 32. o. Egyébiránt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy a többes állampolgárság eseteinek csökkentéséről és a többes állampolgárság esetén a honvédelmi kötelezettségről szóló, 1963. május 6-i egyezmény, amely a Németországi Szövetségi Köztársaság tekintetében 1969. december 18-án lépett hatályba, a felmondása miatt 2002. december 21-től nem alkalmazható Németországban. E tekintetben e szerzők kifejtik, hogy a RuStAG reformjához az ezen egyezmény felmondásáról szóló határozat kapcsolódott, amely csak a kettős állampolgárság korlátozott elfogadását írja elő.

³⁸ A német kormány a 2006. december 8-i határozatra hivatkozik, 2 BvR 1339/06, DE:BVerfG:2006:rk20061208.2bvr133906, 14. pont. E kormány megjegyzi, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy a RuStAG reformja óta a többes állampolgárság megszüntetése már nem elsődleges. Lásd: Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) 2008. április 10-i ítélete, 5 C 28.07, DE:BVerwG:2008:100408U5C28.07.0, 21. pont.

³⁹ Lásd ebben az értelemben: Tjebbes és társai ítélet, 34. pont; Wiener Landesregierung ítélet, 54. pont. Bár a Bíróság az ítélkezési gyakorlatában a „nemkívánatos hatások” kifejezést használja, kétségeim vannak afelől, hogy általánosságban „nemkívánatos” hatásoknak kell-e minősíteni azokat a következményeket, amelyek abból adódnak, ha valamely tagállam állampolgára több állampolgársággal rendelkezik.

⁴⁰ Az ezen egyezményhez fűzött magyarázó jelentés (Európa Tanács, Série des traités européens, 166. sz., 11. o.) kimondja, hogy „[a] 7. cikk (1) bekezdésének a) pontja lehetővé teszi a részes államok számára, hogy előírják állampolgárságuk elvesztését egy másik állampolgárság önkéntes megszerzése esetén. Az »önkéntes« szó azt jelzi, hogy az érintett önszántából szerezte meg ezt az állampolgárságot, és nem automatikusan (*ex lege*).”

⁴¹ E jelentésből kitűnik, hogy egyes államokban, különösen akkor, amikor számos személy kívánja megszerezni vagy szerezte meg az állampolgárságot, úgy tekinthető, hogy egy másik állampolgárság megőrzése megakadályozhatja e személyek tökéletes beilleszkedését. Ezzel szemben más államok kedvezőbbnek ítélik, hogy megkönnyítsék állampolgárságuk megszerzését azáltal, hogy lehetővé teszik az érdekeltek számára az eredeti állampolgárságuk megtartását, és ezáltal elősegítsék a fogadó országba való beilleszkedésüket, különösen annak érdekében, hogy lehetővé tegyék e személyek számára, hogy megőrizzék más családtagjaik állampolgárságát, vagy azért, hogy megkönnyítsék a származási országukba való visszatérésüket, ha úgy kívánják (magyarázó jelentés, 3. o.).

51. E tekintetben megjegyzem, hogy az uniós joggal nem ellentétes, ha valamely tagállam előírja, hogy a hozzá fűződő tényleges kapcsolat fennállásának vagy hiányának értékelése az StAG 25. §-ának (1) bekezdésében szereplőhöz hasonló, a harmadik ország állampolgárságának az érintett személy általi önkéntes megszerzésén alapuló kritérium figyelembevételén alapul, sem az, hogy olyan jogszabályi környezetben, amely főszabály szerint a többes állampolgárság elkerülését célozza, e tagállam megkövetelje e személytől, hogy az StAG 25. §-ának (2) bekezdésében foglalthoz hasonló különleges eljárást kövessen, amennyiben meg kívánja tartani a német állampolgárságot.

52. E körülmények között a német és az észt kormányhoz, valamint a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy az alapügyek körülményei között az uniós joggal főszabály szerint nem ellentétes az, hogy az StAG 25. §-ában említett helyzetekben valamely tagállam közérdekből előírja az állampolgárság automatikus elvesztését, amennyiben állampolgárai önként megszerzik valamely harmadik ország állampolgárságát, még akkor sem, ha az állampolgárság elvesztése az érintett személy számára az uniós polgár jogállásának elvesztését vonja maga után.

53. Mindemellett ahhoz, hogy az olyan, az alapügyekben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás, mely az uniós polgári jogállás elvesztését írja elő, összeegyeztethető legyen az uniós joggal, nemcsak az szükséges, hogy az jogszerű közérdekű indokokra irányuljon, hanem az is, hogy tiszteletben tartsa az arányosság elvét.

2. Az állampolgárság elvesztéséből eredő következmények arányosságának az uniós jogra tekintettel történő vizsgálatáról

54. Bár – amint azt az imént kifejtettem – az alapügyek tárgyát képező szabályozás főszabály szerint nem ellentétes az uniós joggal, emlékeztetek arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból mindazonáltal az következik, hogy figyelemmel arra a jelentőségre, amelyet az elsődleges jog az uniós polgári jogállásnak tulajdonít, amely a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállását képezi, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak és a nemzeti bíróságoknak kell megvizsgálniuk, hogy az érintett tagállam állampolgárságának elvesztése, amikor az uniós polgári jogállás és az abból eredő jogok elvesztéséhez vezet, tiszteletben tartja-e az arányosság elvét az érintett személy és adott esetben családtagjai helyzetét illetően az uniós jogra tekintettel gyakorolt következményeire vonatkozóan.⁴²

55. Egyébiránt ugyanezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy valamely tagállam állampolgárságának a törvény erejénél fogva történő elvesztése nem lenne összeegyeztethető az arányosság elvével, ha a vonatkozó nemzeti szabályok egyetlen időpontban sem tennék lehetővé az állampolgárság elvesztésével az érintett személyekre az uniós jogra tekintettel gyakorolt következmények egyéni vizsgálatát.⁴³

56. A jelen ügyben emlékeztetek arra, hogy az StAG 25. §-a (2) bekezdése értelmében a valamely harmadik ország állampolgárságát önként megszerezni kívánó német állampolgárok kérelmet nyújthatnak be német állampolgárságuk megtartása érdekében azon előzetes engedélyezési eljárás keretében, amely előírja, hogy az engedély iránti kérelemről szóló határozat meghozatalakor az illetékes hatóságnak mérlegelnie kell a köz- és magánérdekeket.

⁴² Rottmann ítélet, 55. és 56. pont; Tjebbes és társai ítélet, 40. pont; Wiener Landesregierung ítélet, 58. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 38. pont. Lásd még a jelen indítvány 41. pontját.

⁴³ Tjebbes és társai ítélet, 41. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 39. pont.

57. Előzetesen az a kérdés merül fel, hogy az arányosságnak az uniós jog által megkövetelt vizsgálatát az illetékes hatóságok csak egy meghatározott időpontban végezhetik-e el, azaz a jelen ügyben az állampolgárságnak, és ebből következően az uniós polgári jogállásnak a törvény erejénél fogva történő elvesztése előtt, az előzetes engedélyezési eljárás keretében.

58. Ez a kérdés nem okoz nehézséget. A jelen indítvány 55. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat fényében ugyanis a Németországi Szövetségi Köztársasághoz hasonló tagállamok főszabály szerint előírhatják, hogy az arányosság vizsgálatát az StAG 25. §-ának (2) bekezdésében előírthoz hasonló előzetes engedélyezési eljárás keretében fogják elvégezni. Mindazonáltal, amint az ugyanezen ítélkezési gyakorlatból kitűnik, e rendelkezésnek – ahhoz, hogy az uniós joggal összeegyeztethető legyen – biztosítania kell a jogot azon következmények arányosságának egyedi vizsgálatához, amelyeket az érintett személyek és adott esetben családtagjaik számára a német állampolgárságnak az uniós jogra tekintettel történő elvesztése von maga után.

59. A kérdést előterjesztő bíróság nem biztos abban, hogy a jelen ügyben ez a helyzet áll fenn. Bevallom azt is, hogy nehezen érthető számomra, hogy ez az eljárás hogyan kapcsolódik az arányosság elvéhez, illetve közelebbről, hogy az említett eljárás alkalmazása hogyan biztosítja az uniós jog által megkövetelt egyedi vizsgálatához való jogot. A következőkben tehát megvizsgálom egyrészt az StAG 25. §-ának (2) bekezdésében előírt eljárási szabályokat, másrészt pedig az e rendelkezés által előírt arányossági vizsgálat tárgyi hatályát.

a) Az StAG 25. §-ának (2) bekezdésében előírt eljárási szabályokról

60. Emlékeztetek arra, hogy az StAG 25. §-ának (2) bekezdése rendelkezik a német állampolgárság megtartásának lehetőségéről, ha az érintett személy a harmadik ország állampolgárságának megszerzését *megelőzően* az illetékes hatóságtól írásbeli engedélyt *kapott* arra, hogy megtartsa állampolgárságát.

61. Felmerül tehát a kérdés, hogy az előzetes engedélyezési eljárás keretében az engedély iránti kérelem benyújtásához és az engedély megszerzéséhez megkövetelt időbeli feltételek összeegyeztethetők-e az uniós joggal. Ahhoz, hogy összeegyeztethetők legyenek, e feltételek nem akadályozhatják meg az érintett személyeket abban, hogy hatékonyan gyakorolják az uniós polgári jogállásukból eredő jogukat.

62. Ami először is az *engedély iránti kérelem benyújtásához* kapcsolódó időbeli feltételt illeti, a Bíróság megállapította, hogy a tagállamok a jogbiztonság elve alapján megkövetelhetik, hogy az állampolgárság fenntartására vagy helyreállítására irányuló kérelmet észszerű határidőn belül nyújtsák be az illetékes hatóságokhoz.⁴⁴

63. Ebből véleményem szerint az következik, hogy annak megkövetelése, hogy a valamely tagállam állampolgárságának megőrzésére vonatkozó előzetes engedély iránti kérelmet a harmadik ország állampolgárságának megszerzése előtt nyújtsák be, amint azt az StAG 25. §-ának (2) bekezdése előírja, láthatóan megfelel az említett ítélkezési gyakorlat értelmében vett észszerű határidőre vonatkozó feltételnek, mivel ez főszabály szerint nem akadályozza meg az érintett állampolgárokat abban, hogy gyakorolják az ahhoz való jogukat, hogy az illetékes hatóságok elvégezzék az állampolgárság elvesztéséből eredő következmények arányosságának az uniós jogra tekintettel történő egyedi vizsgálatát.

⁴⁴ Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Lásd még a jelen indítvány 38. és azt követő pontjait.

64. Mindemellett meg kell jegyezni, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatoknak, a C-686/22. sz. ügy alapeljárása felpereseinek, valamint a Bizottság észrevételeinek a tanulmányozása bizonytalanságra világít rá arra vonatkozóan, hogy az alapeljárás felpereseit megfelelően tájékoztatták-e a török állampolgárság visszaállításának a helyzetükre és családjuk helyzetére a RuStAG reformjának sajátos jogszabályi összefüggésében gyakorolt következményeiről.

65. Az alapeljárás felperesei ugyanis kiemelik, hogy a török állampolgárság visszaállítása iránti kérelmük benyújtásakor a hatályos szabályozás feljogosította őket ezen állampolgárság visszaállíttatására. Következésképpen nem volt ok az *előzetes engedély iránti kérelem benyújtására*. Arra is rámutatnak, hogy a jogi szabályozás megváltozását nem ismertették egyértelműen, illetve nem hozták tudomásukra. A RuStAG módosítására, valamint arra, hogy visszavonták és korlátozták az ország területén lakóhellyel rendelkező német állampolgárok részéről a kettős állampolgárság *megszerzésének* lehetőségét, az említett felpereseknek a török állampolgárság visszaállíttatása iránti kérelmének a benyújtását követően került sor. Ezen észrevételekhez néhány megjegyzést kell fűzni.

66. Először is az ítélezési gyakorlat⁴⁵ fényében számomra legalábbis valószínűnek tűnik, hogy a török állampolgárság visszaállításának a kérdést előterjesztő bíróság által megjelölt időpontjaira tekintettel az StAG 25. §-a szerinti szabályozás összefüggésében az alapeljárás felperesei számára *ténylegesen nem volt elérhető* helyzetük uniós jog szempontjából történő egyedi vizsgálata.

67. Ugyanis, amint arra a Bizottság helyesen rámutatott, figyelembe kell venni egyrészt azt a tényt, hogy az 1999. december 31-ig hatályban lévő jogi helyzet *nem írta elő, és adott esetben nem is engedélyezte* a német állampolgárság megtartása iránti *kérelem benyújtását* az ország területén lakóhellyel rendelkező német állampolgárok török állampolgárságának visszaállítása esetén. Másrészt, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, a módosított változat 2000. január 1-jei hatálybalépése és a török állampolgárság visszaállítása közötti időszakban nem volt lehetőség ilyen eljárás megindítására és tényleges lefolytatására, különösen azon személyek vonatkozásában, akiknek 2000 elején visszaállították a török állampolgárságukat, mint a felperesek esetében.⁴⁶ Így egyes érintett személyeket a német állampolgárság elvesztése előtt megfoszthattak az egyéni helyzet uniós jog által megkövetelt vizsgálatához való tényleges hozzáférés lehetőségétől, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.⁴⁷

68. Másodszor ugyanezen ítélezési gyakorlat fényében véleményem szerint a tagállami állampolgárság elvesztésével járó súlyos következményekre tekintettel meg lehet követelni a nemzeti hatóságoktól és bíróságoktól, hogy az érintett személyeket *megfelelően tájékoztassák*

⁴⁵ Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat. Lásd a jelen indítvány 38. pontját.

⁴⁶ A jogtudomány egyes szerzői szerint az StAG 25. §-ának hatálybalépése megszüntette az e joghézzal való visszaélést az ország területére vonatkozó feltétel alkalmazását illetően, „sajnos e jogi változást számos török állampolgár, és nyilvánvalóan még a török hatóságok *sem észlelték*. Úgy véljük tehát, hogy török állampolgárságának megszerzésével 40 000 török elveszítette német állampolgárságát, *szinte anélkül, hogy tudomása lett volna erről*, az [StAG] hatálybalépését követően” (Farahat, A. és Hailbronner, K., i. m., 26. o. kiemelés tőlem). Ezzel a helyzettel kapcsolatban lásd még McFadden, S.W., i. m., 80. o. Véleményem szerint az ilyen intézkedések nehezen egyeztethetők össze a tagállam és a saját állampolgárai közötti kapcsolatot megalapozó szolidaritással, függetlenül attól, hogy – mint a jelen ügyben is – az állampolgárságot honosítással szereztek meg az ország területére vonatkozó feltétel alkalmazására vonatkozó joghézzal fennállásának sajátos összefüggésében.

⁴⁷ Többek között a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett jogi háttérből kitűnik, hogy a 2008. február 25-i Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (a külföldiek szövetségi területen való tartózkodásáról, kereső tevékenységéről és integrációjáról szóló törvény, BGBl. I. 162. o.) 38. §-a értelmében a volt német állampolgár részére állandó tartózkodási engedélyt vagy tartózkodási engedélyt lehet kiadni, ha a német állampolgárság elvesztésének időpontjában bizonyos feltételeknek megfelel. A jogtudomány egyes szerzői szerint ezt a cikket a jogalkotó azért vezette be, hogy az ilyen típusú engedélyeket olyan török állampolgároknak adja meg, „akik *akarattukon kívül* elvesztették német állampolgárságukat, feltételezve, hogy visszaállíttathatják török állampolgárságukat” (Farahat, A. és Hailbronner, K., i. m., 26. o. kiemelés tőlem).

egyrészt arról, hogy valamely harmadik ország állampolgárságának esetleges megszerzése vagy visszaállíttatása a német állampolgárság elvesztését vonja maga után, másrészt pedig az ezen állampolgárság megtartásának kérelmezését lehetővé tevő előzetes engedélyezési eljárásról, valamint arról a határidőről, amelyen belül az ilyen kérelmet be kell nyújtaniuk.

69. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata többek között annak eldöntése, hogy – tekintettel arra, hogy az alapeljárások felpereseinek egy jogalkotási reform időszakában le kellett mondaniuk a török állampolgárságukról ahhoz, hogy megszerezzék a német állampolgárságot – úgy lehet-e tekinteni, hogy megfelelően tájékoztatták őket.⁴⁸

70. Másodszor, ami az StAG 25. §ának (2) bekezdésében szereplő, a német állampolgárság megtartására vonatkozó *engedély megszerzéséhez* kapcsolódó feltételt illeti, meg kell jegyezni, hogy e rendelkezés a harmadik ország állampolgársága megszerzésének időpontját úgy határozza meg, mint azt az időpontot, amikor nemcsak a német állampolgárság megtartására vonatkozó engedély iránti kérelem benyújtására nyitva álló határidő jár le, hanem az ezen engedély megszerzésére nyitva álló határidő is. Következésképpen, ha az ilyen engedély iránti kérelmet az illetékes német hatóságok még nem bírálják el abban az időpontban, amikor a harmadik ország hatóságai határozatot hoznak, az már nem vizsgálható meg, ami az uniós polgári jogállás elvesztését vonja maga után, anélkül hogy az érintett személyeknek ténylegesen lehetőségük lenne hozzáférni az uniós jog által megkövetelt arányossági vizsgálathoz. E jogállás elvesztése ugyanis a gyakorlatban számos tényezőtől függ, mint például a köz- és magánérdekeknek az illetékes német hatóságok általi mérlegelésének gyorsasága, valamint az állampolgárság megszerzése iránti kérelemnek a harmadik ország hatóságai általi elbírálásának gyorsasága. Ezzel együtt meg kell jegyezni, hogy a szóban forgó rendelkezés nem követeli meg, hogy az érintett személy a német állampolgárság megtartásának engedélyezése iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg harmadik ország állampolgárságának megszerzése iránti kérelmet nyújtson be. Következésképpen főszabály szerint ez a probléma nem merülhet fel, mivel e személynek meg kellene várnia a német hatóságoknak az állampolgárság megtartása iránti engedélyre vonatkozó határozatát, mielőtt valamely harmadik ország állampolgárságának megszerzése iránti kérelmet nyújt be.

71. Egyébiránt, mivel az alapeljárás felperesei úgy vélték, hogy megtarthatják mind a német, mind a török állampolgárságot, amint azt a (1999. december 31-ig alkalmazandó) RuStAG 25. §-a a Németországban lakóhellyel rendelkező német állampolgárok tekintetében lehetővé tette, osztom a Bizottság álláspontját azzal kapcsolatban, hogy „célszerű” lett volna az erre vonatkozó átmeneti szabályozás előírása. Az ilyen szabályozás lehetővé tette volna azon személyek számára, akik a török állampolgárság visszaállítása iránti kérelmüket a 2000. január 1. előtt hatályban lévő törvény hatálya alatt nyújtották be, de ezt az állampolgárságot ezen időpontot követően szereztek meg, hogy *hatékonyan* megindíthassák az StAG 25. §-ában előírt előzetes engedélyezési eljárást. Figyelemmel azokra a súlyos következményekre, amelyeket az uniós polgári jogállás elvesztése jelent az érintett személyek számára, az ilyen átmeneti szabályozás hiánya véleményem szerint összeegyeztethetetlen a tényleges érvényesülés elvével.

72. Ennélfogva, figyelembe véve az alapeljárások felperesei német állampolgárságának és ebből következően uniós polgári jogállásának elvesztésével járó súlyos következményeket, úgy tűnik számomra, hogy mind az StAG 25. §-ának (2) bekezdésében előírt időbeli feltételekhez hasonló

⁴⁸ Lásd e tekintetben a jelen indítvány 71. pontját.

eljárási szabályoknak a jelen ügyben való *alkalmazása*, mind pedig *az ilyen átmeneti szabályozás hiánya* összeegyeztethetetlen a tényleges érvényesülés elvével, amennyiben e részletszabályok vagy azok hiánya korlátozza a fellebbezőknek az arányosság vizsgálatához való jogát.

b) Az StAG 25. §-ának (2) bekezdésében előírt egyedi vizsgálat tárgyi hatályáról

73. Krefeld városa és a német kormány állításával ellentétben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy az StAG 25. §-a (2) bekezdésének szövege ellenére a német állampolgárság megtartására vonatkozó előzetes engedély iránti kérelemnek az illetékes hatóságok általi elutasításakor a német állampolgárság elvesztéséből eredő következmények arányosságának az uniós jogra tekintettel történő egyedi vizsgálatát a gyakorlatban sem e hatóságok, sem a nemzeti bíróságok nem végzik el.

74. Először is megjegyzem, hogy ha a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálatai után e helyzet fennállása igazolódna be, akkor pusztán az előzetes engedélyezési eljárás keretében e vizsgálat formális vagy elméleti fennállása, anélkül hogy e vizsgálatot a gyakorlatban elvégeznék, nem elegendő annak biztosításához, hogy ezen eljárás összeegyeztethető legyen az EUMSZ 20. cikkel. Ebben az esetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából⁴⁹ kitűnik, hogy e bíróságnak lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy megkövetelje a nemzeti hatóságoktól az említett vizsgálat elvégzését, vagy arra, hogy maga vizsgálja meg a német állampolgárság elvesztése által az érintett személyek tekintetében felmerülő következményeket, és adott esetben lehetővé tegye számukra ezen állampolgárság *ex tunc* hatállyal történő megtartását vagy visszaállíttatását.⁵⁰

75. Mindemellett a német kormány e tekintetben azzal érvel, hogy az StAG 25. §-ának (2) bekezdése lehetővé teszi az érintett jogi helyzetének teljes körű vizsgálatát, és hogy nemcsak a közérdek, hanem emellett a német állampolgárság megőrzéséhez fűződő magánérdekek figyelembevétele szükségszerűen magában foglalja az uniós polgár jogállás megőrzéséhez fűződő érdek figyelembevételét. Ha a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli – amint arra e kormány rámutat –, hogy az illetékes nemzeti hatóságok egyedileg lefolytatják az uniós polgár jogállás elvesztéséből eredő következményeknek az uniós jog által megkövetelt vizsgálatát, akkor még meg kell állapítania, hogy e vizsgálatot mely időponttól végzik el. Arra az esetre, ha a Bíróság azt állapítaná meg, hogy az ilyen vizsgálatra csak a Tjebbes és társai ítélet kihirdetése óta kerül sor, emlékeztetni kell arra, hogy az StAG 25. §-ának (1) bekezdése értelmében minden olyan személynek, aki ezen időpontot megelőzően a törvény erejénél fogva elveszítette német állampolgárságát, hozzá kell férnie az említett vizsgálatához, és adott esetben *ex tunc* hatállyal vissza kell tudnia állíttatni ezen állam állampolgárságát az úti okmány vagy az állampolgárságot megállapító bármely más okmány kérelmezésekor, illetve általánosabban az állampolgárság megállapítására irányuló eljárás keretében.⁵¹

76. Másodszer, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokból kitűnik, hogy az alapeljárások felperesei Németországban szilárdították meg családi és szakmai életüket. Német állampolgárként gyakorolhatták a más tagállamokban való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukat.

⁴⁹ Lásd a jelen indítvány 38. és azt követő pontjait.

⁵⁰ Lásd ebben az értelemben: Tjebbes és társai ítélet, 42. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 40. pont.

⁵¹ Lásd ebben az értelemben: Tjebbes és társai ítélet, 42. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 40. pont.

77. E tekintetben mindenekelőtt emlékeztetek arra, hogy az uniós jog alkalmazási körében minden uniós polgárnak ugyanolyan szintű védelmet kell biztosítani alapvető szabadságai, különösen a családi élethez való joga tekintetében.

78. Közelebbről, e jog tekintetében az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik egyrészt, hogy az arányossági vizsgálat megköveteli az érintett személy, *valamint családja* egyéni helyzetének értékelését annak meghatározása céljából, hogy az érintett tagállam állampolgárságának elvesztése, amennyiben az az uniós polgári jogállás elvesztését eredményezi, olyan következményekkel jár-e, amelyek a nemzet jogalkotó által követett célhoz képest aránytalan módon érintenék családi és szakmai élete alakulását az uniós jogra tekintettel.⁵² Másrészt, e vizsgálat keretében az illetékes nemzeti hatóságoknak, és adott esetben a nemzeti bíróságoknak, meg kell bizonyosodniuk afelől, hogy az állampolgárság ilyen elvesztése összhangban van a Charta által garantált alapvető jogokkal, amelyek tiszteletben tartását a Bíróság biztosítja, és különösen a családi élet tiszteletben tartásához való joggal, amelyet a Charta 7. cikke rögzít. Ezenkívül e cikket adott esetben a gyermeknek a Charta 24. cikkének (2) bekezdésében elismert mindenek felett álló érdekének figyelembevételére vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben kell értelmezni.⁵³

79. Harmadszor az alapeljárások kimenetele szempontjából fontos kérdés merül fel ebben a szakaszban: milyen releváns időpontot kell figyelembe venniük az illetékes hatóságoknak az arányosság vizsgálata során? Amint azt a Bíróság az Udlændinge- og Integrationsministeriet ítéletben megállapította, kijelenthető, hogy ez az időpont annak a napnak felel meg, amikor az érintett személy megszerezte vagy visszaállította a harmadik ország állampolgárságát, mivel a jelen ügyben az StAG 25. §-a (2) bekezdése szerint az az e tagállam által meghatározott, azon jogszerű kritériumok szerves részét képezi, amelyektől az állampolgárság megtartása vagy elvesztése függ.

80. Mindazonáltal bizonyos, hogy ellentétben az Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet alapjául szolgáló ügyben fennálló helyzettel,⁵⁴ a jelen ügyben az e kérdésre adandó válasznak nem kellene itt véget érnie, és figyelembe kell vennie egy fontos tényezőt, nevezetesen azt, hogy az alapeljárás felperesei semmiképpen sem tudták megindítani a német állampolgárságuk megtartására irányuló előzetes engedélyezési eljárást, mivel az StAG 25. §-ának (2) bekezdése még nem lépett hatályba azon a napon, amikor benyújtották a török állampolgárság visszaállíttatása iránti kérelmüket. Így az alapeljárások felperesei számára sem eljárási, sem anyagi jogi szempontból *nem volt lehetséges* előzetes engedély iránti kérelmet benyújtani. Mivel ugyanis még nem írtak elő *határidőt* a német állampolgárság megtartása iránti kérelem benyújtására, az nem járhatott le, aminek az érintett személyek számára az lett az eredménye, hogy ténylegesen nem értek hozzá helyzetük uniós jog szempontjából történő egyedi vizsgálatához.⁵⁵

⁵² E következmények a Bíróság szerint nem lehetnek hipotetikusak vagy esetlegesek. Tjebbes és társai ítélet, 44. pont; Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 54. pont.

⁵³ Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

⁵⁴ Mivel a felperes a dán állampolgárság megtartása iránti kérelmét a nemzeti szabályozásban előírt határidő lejártát követően nyújtotta be. Lásd a jelen indítvány 25. lánegyzetét.

⁵⁵ Ez az elem egybevág a jelen indítvány 66. és azt követő pontjaiban kifejtett megfontolásokkal. Ebben az összefüggésben az alapeljárások felperesei német állampolgárokként 1999-ben történt honosításuk és az állampolgárságuk elvesztését megállapító határozat elfogadása között, azaz legalább tizennyolc éven keresztül gyakorolhatták az uniós polgári jogállásukból eredő jogokat. Ezt az először jogi, majd ténybeli helyzetet, valamint az e két időpont közötti feszültséget figyelembe kell venni az arányosság vizsgálata keretében, és különösen a családi és szakmai élethez való jog védelmével összefüggésben.

81. Negyedszer és utolsósorban úgy tűnik számomra, hogy szükséges egy utolsó elem vizsgálata is. Emlékeztetek arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a német jog nem írja elő a német állampolgárság elvesztése következményeinek e jogvesztés bekövetkeztét követő járulékos vizsgálatának lehetőségét. Ilyen esetben az érintett személyek számára az egyetlen eszköz arra, hogy visszamenőleges hatály nélkül visszaállítsák a német állampolgárságot, az, ha új honosítási kérelmet nyújtanak be.⁵⁶

82. Márpedig az állampolgárság visszaállítatásának lehetősége, mivel azt jelenti, hogy az érintett személy meghatározott ideig meg van fosztva attól a lehetőségtől, hogy az uniós polgár jogállás által biztosított valamennyi jogot élvezze, anélkül hogy e jogoknak az említett időszakban történő visszaállítására lehetőség lenne, nem egyeztethető össze a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatával. Ezen ítélkezési gyakorlat szerint azt a tényt, hogy valamely nemzeti jog az uniós joggal összhangban álló feltételek mellett nem írja elő, hogy a nemzeti hatóságoktól és esetlegesen a nemzeti bíróságoktól az érintett tagállam állampolgárságának elvesztése által az uniós jogra tekintettel beálló következmények arányosságára irányuló vizsgálatot lehet kérni, amely adott esetben ezen állampolgárság *ex tunc* történő helyreállításához vezethet, nem ellensúlyozható a honosítás lehetőségével, függetlenül attól, hogy az milyen – akár kedvező – feltételek mellett történhet. Ettől eltérő álláspont elfogadása annak elismerését jelentené, hogy valamely személyt, akár korlátozott időszakra is, de megfoszthatnak attól a lehetőségtől, hogy az uniós polgári jogállás által számára biztosított valamennyi jogot gyakorolja, anélkül hogy e jogokat az említett időszakra helyre lehetne állítani.⁵⁷

VI. Végkövetkeztetés

83. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Verwaltungsgericht Düsseldorf (düsseldorfi közigazgatási bíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

Az EUMSZ 20. cikket az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az olyan tagállami szabályozás, amely azt írja elő, hogy valamely harmadik ország állampolgárságának önkéntes megszerzése esetén állampolgárai a törvény erejénél fogva elveszítik e tagállam állampolgárságát – ami azok esetében, akik nem valamely másik tagállam állampolgárai is, a törvény erejénél fogva uniós polgári jogállásuk és az ahhoz kapcsolódó jogok elvesztésével jár –, kivéve, ha a harmadik ország állampolgárságának megszerzése előtt engedélyt kapnak ezen állampolgárság megtartására, nem ellentétes e rendelkezéssel, feltéve hogy az érintett személyek számára észszerű határidőn belül tényleges hozzáférést biztosítanak az állampolgárság megtartására irányuló eljáráshoz, amely lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára az állampolgárság elvesztéséből eredő következmények arányosságának vizsgálatát az uniós jogra tekintettel, és adott esetben az említett állampolgárság *ex tunc* hatállyal történő megtartását vagy visszaállítatását. Ez a határidő csak akkor kezdődhet el, ha e hatóságok megfelelően tájékoztatták az érintett személyeket arról, hogy valamely harmadik ország állampolgárságának esetleges megszerzése vagy visszaállítatása az állampolgárság elvesztését vonja maga után, valamint az állampolgárság megtartásának kérelmezését lehetővé tevő előzetes engedélyezési eljárás megindításának lehetőségéről, továbbá arról a jogukról, hogy e határidőn belül kérhetik ezen állampolgárság megtartását vagy visszaállítatását. Ennek hiányában az említett hatóságoknak

⁵⁶ A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az StAG 13. §-a, amely bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi a volt német állampolgárok számára a honosítás megkönnyítését, kizárólag akkor alkalmazandó, ha a kérelmezők külföldön rendelkeznek lakóhellyel.

⁵⁷ Udlændinge- og Integrationsministeriet ítélet, 57. és 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat. Lásd még: az Udlændinge- og Integrationsministeriet ügyre vonatkozó indítványom (C-689/21, EU:C:2023:53, 93. és 94. pont).

lehetőséggel kell rendelkezniük arra, hogy az úti okmány vagy az állampolgárságot igazoló bármely más dokumentum kiállításának az e személyek általi kérelmezésekor, illetve adott esetben az állampolgárság elvesztésének megállapítására irányuló eljárás során járulékosan elvégezhesék az ilyen vizsgálatot.